

forskning i Kristiania og en Udvidelse af det geofysiske Institut i Bergen. I Sverige er det gennem en Foreningssammenslutning af en Række fremragende svenske Videnskabsmænd, man tænker sig at tage denne Opgave op.

Her i Landet har Spørgsmaalet været behandlet af et særligt Udvalg, som er blevet dannet for Danmarks Vedkommende paa Foranledning af det almindelige nordiske Udvalg, der blev nedsat paa det interparlamentariske Møde i Kristiania og bestod af Professor Stang, som er den egentlige Ophavsmand til Ideen, Dr. Hillebrandt og Forsvarsminister Munch. Man vil i Motiverne og Bilagene kunne se dets Sammensætning og se, at det har talt fremragende og repræsentative Kræfter indenfor vor videnskabelige Forskning. Man er da efter forskellige Forhandlinger kommet til det Resultat at foreslaa Oprettelsen af en Fond, som man vilde give Navn efter de to Navne i dansk videnskabelig Forskning, som har særlig international Klang, nemlig Rask og Ørsted.

Denne Fond vil altsaa først og fremmest faa Betydning til Løsning af den Opgave, der, som jeg før tillod mig nærmere at udvikle, var af saa stor Betydning og saa vel egnet for de neutrale Landes Virksomhed. Men man kunde nu indvende, netop naar man valgte at basere det hele paa en Fond med en saa betydelig Kapital som 5 Mill. Kr., at hvor berettiget og rigtigt det end kan være, at de neutrale Lande yder deres Medvirkning til et Fredsværk paa det kulturelle Omraade, er dette jo kun en Opgave af foreløbig, midlertidig Art. Den Tid kommer vel, da det ikke længere behøves, og da Sagen kan gaa sin regelmæssige Gang.

Jeg tror nu ikke, at denne Opfattelse er rigtig, thi for Danmarks Deltagelse og for de 3 nordiske Landes Deltagelse i international Forskning og internationalt Arbejde vil noget saadant absolut være nødvendigt. Vi har hidtil savnet Penge midler og en Organisation, hvorigennem vi kunde komme til at yde den Indsats, som det var naturligt, at vi efter hele vor videnskabelige Udvikling skulde yde paa den internationale Forsknings Omraade.

Dernæst er der ogsaa, som der er peget paa i Udvalgsbetænkningen og som gentaget i Motiverne, en Række Opgaver, som absolut er af varig Natur; saaledes nævnes der Hjælp til Afholdelse af internationale, videnskabelige Møder her i Landet, Indkaldelse af fremmede Videnskabsmænd for at give Undervisning, Uddeling

af Stipendier til Udlændinge, der ønsker at studere i Danmark, og Danske, der vil studere i Udlandet, Offentliggørelse af danske, videnskabelige Arbejder paa et Verdenssprog, Oplysningsarbejde overfor Udlandet med Hensyn til dansk videnskabelig Forskning. Det er lutter Opgaver, som vil have overordentlig stor og varig Betydning for Fremtiden, om dansk Videnskabelighed skal hævde sig i Samarbejdet med de andre Landes, og om Danmarks Navn ikke skal forsvinde, saaledes som det desværre ofte er gaaet, naar vore Videnskabsmænds udmærkede Bidrag til Drøftelse af et stort almindeligt videnskabeligt Spørgsmaal spredes i fremmede Tidsskrifter, uden at det rigtig gaar op for Læsernes Bevidsthed, at der her er en dansk Indsats. Hovedfordelen ved denne Fonds Virksomhed er netop, at man vil kunne faa Skrifter af Betydning for Videnskaben, og som skyldes Danske, trykte her i Landet paa et Verdenssprog og udsendte her fra Landet; derved vil det blive fremhævet, at det er en dansk Indsats i det internationale videnskabelige Arbejde, der er Tale om, paa en ganske anden Maade, end det tidligere er sket.

Jeg skal ikke fortsætte, der kunde endnu siges meget til at illustrere, hvor vigtig og betydningsfuld for vort Land, dets Anseelse i Verden og dets Deltagelse i den almindelige Forskning denne Fond vil kunne blive.

Med Hensyn til Enkelthederne i Lovforslaget finder jeg ikke Grund til at sige ret meget. Blandt de videnskabelige Institutioner, der skal kunne udnævne en Repræsentant til Deltagelse i Fondens Styrelse, har jeg for mit Vedkommende savnet en, nemlig Landbohøjskolen. Det kan ikke nægtes: Det videnskabelige Arbejde, der er gjort paa Landbohøjskolen, har været af en særlig dansk national Karakter. Jeg skal kun nævne et enkelt Navn — vi har flere —; med et Arbejde som Professor Bangs har Danmark gjort en af sine betydningsfuldeste Indsatser i almindelig europæisk Forskning, betydningsfuld ikke blot i teoretisk, men ogsaa i høj Grad i praktisk Henseende. Da Danmark i Forvejen er kendt og anset som et førende Landbrugsland, vilde det ikke være naturligt, om man særlig skænkede de Opgaver, som knytter sig hertil, Paaagtning; her er jo ogsaa Tale om Omraader, hvor internationalt Samarbejde vil være af Betydning.

Fundatsens Udstedelse forbeholdes Ministeren; det er i og for sig i sin Orden,